

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. leden vaste commissie voor
Economische Zaken en Klimaat
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

DATUM 13 november 2020
KENMERK 2020/HA/jvo/034
ONDERWERP Techniekpact

Geachte leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat,

De afgelopen jaren hebben overheid, scholen en bedrijven met elkaar geïnvesteerd in het Techniekpact. En met een reden: goed technisch onderwijs en voldoende technische vakmensen met de juiste skills zijn gewenst en essentieel voor een sterke economische positie van ons land.

Toch zijn veel van de knelpunten die al in 2013 zijn geïdentificeerd nog steeds actueel: de instroom in het technisch onderwijs is iets hoger dan in 2013, maar nog steeds te laag. Het aandeel meisjes/vrouwen en mensen met een migratieachtergrond in technisch onderwijs en in technische banen blijft laag, de aantrekkelijkheid van het technisch beroepsonderwijs is onvoldoende. Tegelijk groeit de vraag naar technisch opgeleiden sterk, ook buiten de technische sectoren. Dat baart ons zorgen.

De activiteiten binnen het Techniekpact zijn waardevol en zorgen voor verbinding en dialoog. Wij menen echter dat er nu meer nodig is. Wij onderschrijven de bevindingen van SEO en menen dat er meer uit het Techniekpact gehaald kan worden als we meer focus aanbrengen. Wij vragen om vanaf 2021 de focus te leggen op drie wezenlijke thema's. Dat zijn:

- Zorg voor meer diversiteit in de techniekopleidingen
- Duurzaam investeren in techniek en technologie in het funderend onderwijs
- Faciliteer en stimuleer de inzet van hybride docenten

Hieronder lichten wij dit toe.

Meer diversiteit in techniekopleidingen

Uit de cijfers van de techniekpactmonitor blijkt dat, ondanks alle inspanningen van de afgelopen jaren, de instroom in de techniekopleidingen daalt. En dat is zorgelijk. Nederland zakt voor het tweede jaar op rij in de lijst van meest innovatieve economieën ter wereld (Global Innovation Index). We staan op de 84^e plaats met onze aantallen "graduates in science en engineering". Ook OESO-cijfers laten jaar in jaar uit zien dat Nederland fors achterloopt als het gaat om aantallen technische studenten.

Voor een belangrijk deel wordt dat veroorzaakt doordat meisjes nog onvoldoende kiezen voor technisch beroepsonderwijs. Hier blijft een groot potentieel onbenut. Onlangs heeft de Onderwijsraad hier een rapport over uitgebracht waarin zij aantonen dat er sprake is van genderstereotypen in loopbaanoriëntatie en -begeleiding en in lesmaterialen.

Daarnaast kiezen jongeren met een migratieachtergrond minder vaak voor een technische opleiding. Terwijl juist de technische sectoren goede kansen en baan zekerheid kunnen bieden. Het door de technische sectoren gefinancierde TechniekTalent.nu doet momenteel onderzoek naar deze doelgroep en hoe wij hen beter kunnen bereiken.

Voor het vervolg van het Techniekpact is het belangrijk dat we krachten bundelen en de opgedane kennis omzetten in een gedegen plan voor de toekomst zodat juist ook de genoemde doelgroepen vaker voor een technische opleiding en een technisch beroep kiezen. Techniekpact kan de beweging van beide doelgroepen in het techniekonderwijs en op de arbeidsmarkt nauwgezet volgen

Wij zijn hierbij als bedrijfsleven ook aan zet. In al onze uitingen kunnen we nog bewuster sturen op het bereiken van deze groepen en het nadrukkelijk over het voetlicht brengen van de kansen die onze sectoren bieden. Ook in de contacten met scholen en in de matching school-docent zullen wij bedrijven helpen meer oog te hebben voor genoemde groepen.

Duurzame investering in techniek en technologie in het funderend onderwijs

In het funderend onderwijs wordt de kiem gelegd voor interesse in techniek en technologie. In de huidige technologie-gedreven samenleving, zal iedereen technologische en digitale vaardigheden moeten hebben. Kinderen en jongeren ervaren in het funderend onderwijs wat techniek is en welke technologische vaardigheden zij bij zichzelf herkennen. Technologische en digitale vaardigheden zijn essentieel om de arbeidsproductiviteit in Nederland op peil te houden.

Met elkaar investeren de technische branches al vele jaren ruim 5,5 miljoen euro per jaar in de promotie en bevordering van wetenschap en technologie in het funderend onderwijs. Daarbij wordt al jarenlang aan de overheid gevraagd om Wetenschap en Technologie als verplicht leerdoel te stellen. De ingezette weg van het nieuwe curriculum met deze leerdoelen is een stap voorwaarts, maar dat is een te lange weg. Dit vraagstuk is al te lang blijven liggen en uitgesteld. Wij vragen u daarom de ontwikkelde plannen voor techniek en digitale geletterdheid uit de curriculumherzieningsdiscussie te halen en te versnellen. Scholen moeten op een zo kort mogelijke termijn maximaal ondersteund worden, met kennis en geld, om hier uitvoering aan te kunnen geven. Platform Talent voor Technologie kan gevraagd worden exact aan te geven wat er nodig is om dit te bereiken.

Hybride docenten

In de technische lerarenopleidingen zitten nauwelijks meer studenten. De aanwas van techniekdocenten slinkt, en voor technische docenten is de werkdruk hoog en het is ingewikkeld om bij te blijven met de snelle technologische ontwikkelingen. Dankzij de inspanningen van de staatssecretaris van EZK is het thema “Hybride docenten” prominent op de agenda van Techniekpact gekomen. Door meer mensen vanuit het bedrijfsleven als hybride en parttime docent in te zetten, krijgt het onderwijs de beschikking over een grotere pool van docenten, die bovendien up to date praktijkervaring hebben. Inmiddels zijn er pilots gestart in het land, is er een loket ingericht en wordt er nagedacht over een fiscale voorziening voor bedrijven die hybride technische docenten aan het onderwijs leveren.

Veel van onze bedrijven nemen nu al de regie om samen met de O&O fondsen personeel op te leiden tot praktijkbegeleider en hybride docent, en zij stellen middelen en tijd van medewerkers beschikbaar. Maar dit is voor veel bedrijven een kostbare exercitie. Wij vragen u middelen van €115 miljoen per jaar om in 2021 een subsidieregeling (WBTO) op te zetten waarmee het verschil in salariskosten voor hybride docenten tussen hun reguliere baan en hun (minder betaalde) baan in het onderwijs kan worden gecompenseerd. Aan Platform Talent voor Technologie kan gevraagd worden een en ander nader te onderbouwen en uit te werken.

Ook vragen wij u haast te maken met de aanpak van het bevoegdheidsstelsel. De Commissie Onderwijsbevoegdheden komt op verzoek van OCW in het tweede kwartaal van 2021 met een advies over een nieuw, toekomstbestendig bevoegdheidsstelsel. Hier zal ook aandacht zijn voor de vraag op welke wijze hybride docenten een bevoegdheid via een passende route kunnen behalen. Wij gaan er van uit dat dit ertoe leidt dat bedrijven niet voor iedere onderwijssector rekening moeten houden met sterk uiteenlopende bevoegdheidseisen en opleidingsroutes daartoe. Ook pleiten wij voor meer maatwerk bij de inzet van hybride docenten. Juist omdat zij veel kennis meebrengen over het vak en de beroepspraktijk, en minder worden ingezet op de begeleiding van de student in de studieloopbaan, zou een lichtere bevoegdheidseis op zijn plaats zijn. De school zou meer ruimte moeten hebben om te bepalen wat er nodig is in het onderwijsteam.

Kortom, wij vragen u als Kamer om via het Techniekpact het volgende:

- Investeer met ons, via het Techniekpact, in meer diversiteitsbeleid in opleidingen;
- Investeer met ons om techniek en technologie een duurzame plek te geven in het basis- en voortgezet onderwijs;

- Maak, met ons, hybride docentschap meer en beter mogelijk.

Ten slotte, naast de drie focuspunten die we al hebben genoemd, gaan we ervan uit dat de BBL nog belangrijker wordt bij het opleiden van jonge mensen en in de begeleiding van werk naar werk. Om het voor bedrijven mogelijk te maken hierin te blijven voorzien is het essentieel dat de subsidie praktijkleren niet fluctueert, maar vastgezet wordt op het bedrag van €2700,- per student/bedrijf per jaar. Op die manier weten bedrijven waar ze op kunnen rekenen voor een leerroute die een gemiddeld bedrijf €14.000,- per jaar kost. Dat houdt in dat deze subsidiepot mee moet kunnen groeien met het aantal BBL-studenten. Dat leidt tot zekerheid en bestendigheid van deze opleidingsroute

Met de focus op bovengenoemde punten hebben we er vertrouwen in dat we met elkaar Techniekpact 2021 en verder tot een groot succes kunnen maken.

Mocht u naar aanleiding hiervan vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met:

Metaalunie (Anne Marie Heij via heij@metaalunie.nl of 06-51803913),
 FME (Marline Kester via marline.kester@fme.nl of 06-27346611),
 Techniek Nederland (Judith van Heeswijk via j.vanheeswijk@technieknederland.nl of 06-55896865)
 Bouwend Nederland (Marieke van der Post via M.vanderPost@bouwendnederland.nl of 06-13853153)
 BOVAG (Caroline Bekkering via carolinebekkering@bovag.nl of 06-595231).

Hoogachtend,

Fried Kaanen
 Koninklijke Metaalunie

Ineke Dezentjé Hamming-Bluemink
 FME

Doekle Terpstra
 Techniek Nederland

Maxime Verhagen
 Bouwend Nederland

Han ten Broeke
 Algemeen voorzitter BOVAG

